Laatinut: Lakiyksikkö / Stella Jansson
18.5.2022

Eduskunnan Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
StV@eduskunta.fi

Aika: **Tiistai 24.5.2022 klo 10.00**

Asia: **HE 75/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien ylimääräisestä indeksitarkistuksesta vuonna 2022**

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta (Mela) kirjallista asiantuntijalausuntoa yllä mainitussa asiassa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien ylimääräisestä indeksitarkistuksesta vuonna 2022. Hallituksen esityksen mukaan pienituloisten etuudensaajien ostovoiman tukemiseksi tehtäisiin 1.8.2022 ylimääräinen indeksitarkistus eräisiin kansaneläkeindeksiin sidottuihin perusturvaetuuksiin sekä toimeentulotukeen. Ehdotettu lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Ehdotettu indeksitarkistus koskisi myös maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistuen täydennysosaa ja lapsikorotusta. Luopumistuki on Melan maksama etuus. Ylimääräinen indeksikorotus ei koskisi työeläkeindeksiin sidottuja etuuksia, joten luopumistuen perusmäärää ei korotettaisi säädettäväksi ehdotetun lain perusteella.

Luopumistuen täydennysosa on pääsääntöisesti yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Täydennysosa tarkistetaan indeksillä siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Luopumistukeen liitetään kansaneläkelain 10 luvussa tarkoitettu lapsikorotus mainitussa luvussa säädetyin edellytyksin. Kaikilla luopumistuensaajilla ei ole oikeutta luopumistuen täydennysosaan tai lapsikorotukseen. Täydennysosa lisätään käytännössä perusmäärältään pienimpiin luopumistukiin.

Luopumistuen täydennysosaa maksetaan siihen saakka, kunnes luopuja täyttää 65 vuotta, ellei hänelle ennen sitä myönnetä täydennysosan lakkauttavaa työ- tai kansaneläkettä. Lapsikorotuksen maksamisen alkaminen ja päättyminen määräytyy kansaneläkelain 10 luvun mukaan.

Koska sekä luopumistuen täydennysosa että lapsikorotus määräytyvät kansaneläkelain perusteella ja niitä korotetaan indeksillä kansaneläkeindeksistä annetun lain mukaisesti, on johdonmukaista, että myös ehdotettu ylimääräinen indeksikorotus koskisi luopumistuen täydennysosaa ja lapsikorotusta. Myös kansaneläkkeen määrää korottaneet aikaisemmat lainmuutokset ovat yleensä korottaneet myös luopumistuen täydennysosaa ja lapsikorotusta. Esimerkiksi kansaneläkkeeseen tehty korotus tammikuussa 2020 (1226/2019) korotti myös luopumistuen täydennysosaa (1230/2019).

Melalle on varattu mahdollisuus esityksen kommentointiin jo esityksen valmistelun yhteydessä, joten Melalla ei ole enää tässä vaiheessa huomautettavaa ehdotetun lain sisältöön. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, ehdotettu ylimääräinen kansaneläkeindeksin tarkistaminen edellyttää Melan tietojärjestelmiin muutoksia. Lisäksi muutos edellyttää toimenpiteitä viestinnässä ja neuvonnassa. Näihin olemme valmistelussa varautuneet.

Ehdotettu ylimääräinen indeksikorotus koskisi noin 1 000 luopumistuensaajaa. Luopumistuen täydennysosan korotus olisi keskimäärin 7,21 euroa kuukaudessa ja se koskisi viittä kuukautta. Ehdotetun ylimääräisen indeksikorotuksen toimeenpanokustannukset olisivat Melassa muutama kymmenen tuhatta euroa.

MAATALOUSYRITTÄJIEN ELÄKELAITOS

Päivi Huotari

Antti Huhtamäki